

1948 Arap-İsrail Savaşı'nda Mısır askerleri için şarkılar söyledi. Devrim sonrası, radyo yasağıyla karşılaştı ama Başkan Gamal Abdel Nasser müdahale etti. Nasser'in yakın dostuydu; konserleri diplomatik etkinliklere dönüşüyordu. *"Wallāhi Zamān, Yā Silāī"* şarkısı, 1960-1979 arası Mısır milli marşı oldu. Arap milliyetçiliğinin sesi olarak anıldı – *"Mısır'ın Dördüncü Piramidi"* ve *"Doğu'nun Yıldızı"* lakaplarını kazandı. 1967 Altı Gün Savaşı sonrası, konser gelirlerini orduya bağışladı, Arap dünyasında turnelere çıktı. Nasser ile ilişkisi karşılıklıydı: O, şarkılarıyla Nasser'in Pan-Arap gündemini destekledi, Nasser ise konserlerini korudu.

Kişisel hayatı, sahne ışığının ötesinde gizemliydi. Kamu imajını sıkı yönetiyordu; performans dışı nadiren görünüyordu. İlki 1954'te doktoru Hasan el-Hafnawi ile, olmak üzere, iki evliliği oldu. Çocukları olmadı. Cinsiyet normlarını zorladı; bazı kaynaklar lezbiyen olabileceğini tartışıyor, Rawheya Al-Mahdi ile yakın ilişkisi spekülasyonlara yol açtı. Sağlık sorunları kariyerini etkiledi: 1940'larda göz problemleri yaşadı, ağır güneş gözlükleri takmaya başladı – bu, ikonik imajının parçası oldu. Böbrek yetmezliği ve diğer rahatsızlıklar için Avrupa ve ABD'de tedavi gördü. Müzisyenler Birliği başkanlığı yaptı, sanat komisyonlarında yer aldı, hayır işlerine destek verdi.

1970'lere gelindiğinde, sağlık sorunları sahneyi bırakmasına neden oldu. Son konseri 1972'deydi. 3 Şubat 1975'te, Kahire'de böbrek yetmezliğinden vefat ettiğinde, cenazesi tarihin en büyük kalabalıklarından birini topladı – 4 milyon insan sokaklara döküldü, ağıtlar yaktı. Ölümü, bir dönemin sonuydu; ama mirası devam etti. Bugün, belgeseller, kitaplar, filmler ve müzikler onun hayatını anlatıyor. 2001'de Kahire'de Kawkab al-Sharq Müzesi açıldı. Batı sanatçıları – Bob Dylan, Robert Plant, Shakira, Beyoncé – ondan etkilendi. Maria Callas hayranıydı. Modern yorumlar, hologram konserleri ve örneklemeler devam ediyor. Ümmü Gülsüm, sadece bir şarkıcı değil, bir kadın liderdi, erkek egemen bir dünyada, sesiyle sınırları aştı ve Arap kültürünü şekillendirdi. Müziği, Batı teknikleriyle Arap ritmini birleştirdi, kadın sanatçılara ilham oldu.

Onun hikayesi, bir köylü kızının efsaneye dönüşümünü anlatır: Nil'in sularından yükselen bir ses, Doğu'yu aydınlatan bir yıldız.

Ümmü Gülsüm'ün müziği, zamanı aşar; dinleyen herkesi, o eski Kahire gecelerine götürür. Arap dünyasında hala radyolarda çalınır, taksilerde yankılanır, kahvehanelerde tartışılır. Genç nesiller, onun şarkılarını yeniden keşfediyor; trap müzik örneklemelerinde, tiyatro oyunlarında, hatta Londra'daki müzikallerde yaşıyor. *"Umm Kulthum & the Golden Era"* gibi yapımlar, onun altın çağını sahneye taşıyor. Tartışmalı yönleri – cinsellik, siyaset – bile mirasını zenginleştiriyor ◂

Dinleyiciler, şarkının her dizesinde duygusal bir yolculuğa çıkardı, Ümmü Gülsüm'ün sesi kalpleri titretiyordu.

1932'de Orta Doğu ve Kuzey Afrika turnelerine başladı: Şam, Bağdat, Beyrut, Rabat, Tunus ve Trablusgarp'ta sahne aldı. Bu turneler, onun pan-Arap kimliğini güçlendirdi. II. Dünya Savaşı sırasında ve 1952 Mısır Devrimi'nde, şarkıları milliyetçiliği ateşledi. Kral Faruk'un 1944'te ona Nishan el Kamal nişanı vermesine rağmen, kraliyet ailesiyle ilişkisi gerildi. Potansiyel bir evlilik teklifi reddedildiğinde, halka yöneldi.

Seyid Azim Şirvani – Varoluşsal Derinlik

NAHİD TAKİZADE TAHRAN

Azerbaycan'ın büyük ve ünlü şairi *"Seyid Azim Şirvani"*, Azerbaycan'ın Şamahı şehrinde doğmuştur. *"Divan Şiirleri Külliyatı"*, hicri 1312 ve 1315 yıllarında, Tebriz'de *"Mirze Ahmed Basiret'in hattıyla"* iki cilt halinde basılmıştır. Mevlana, Fuzuli ve Cami gibi büyük şairlerin eserlerinden *"Türkçeye"* çevirileri bulunmaktadır.

Seyid Azim de diğer büyük şairler gibi kendine özgü bir iç dünyaya sahipti ve kalbinin sesini ahenkli kelimelerle ifade ederdi. Şiirlerini *"Türkçe"*, Arapça ve Farsça dillerinde yazmış, eserlerinde daha çok ayrılıktan, feleğin siteminden ve hasetçilerin iğnelemelerinden şikâyet etmiştir.

Bu girişin ardından, aşağıda şairin varoluşsal derinliğini gösteren bir *"beytine"* yer verilmiştir. Çünkü bu beyit, onun *"canının derinliklerinden"* kopup gelmiştir ve biliriz ki, kalpten çıkan, yine kalbe dokunur:

Zahid meni aldatma, cehennemde od olmaz
Onlar ki yanırlar, odu burdan aparırlar
(Ey Zahit, beni aldatma, cehennemde ateş olmaz;
Orada yananlar, ateşi buradan götürürler.)

Her insanın içinde kendine ait bir *"âlem "* vardır ve insanın bu iç alemine, onun *"varoluşu" ("egzistansı ")* denir. Bu dünyada *"varoluşa"* sahip tek canlı insandır. Ne bir ağacın, ne bir sandalyenin, ne de taşın… *"hiçbirinin"* varoluşu yoktur.

İnsan bir iç aleme sahiptir ve bu iç alem sürekli bir değişim halindedir. Bu yüzden insanın, kendine has bir varoluş tarzı vardır; özel bir yaşama biçimine sahiptir. Bir *"cani"* olma imkânı olduğu gibi, bir *"peygamber"* olma imkânı da vardır. Dolayısıyla insan, bir *"imkândır"*. Aslında *"insanın kendine özgü var olma biçimi"*, onun varoluşsal kimliğidir.

Cesaretle söyleyebilirim ki, Seyid Azim Şirvani sadece bu tek *"beytiyle"* bile, varoluşçu bir şair olduğunu göstermektedir. O, tam olarak insanın *"can"*ının hallerini dile getirmekte ve ifade etmektedir.

Şair, *"zahide"* şöyle seslenir: Ey *"zahit"*, ölümden sonraki dünyada, bir cennet ya da cehennem yoktur. Cehennem ateşinde yananlar, o ateşi bu dünyadan kendileriyle birlikte götürürler. Yani herkes, kendi canı ve ruhu vasıtasıyla, kendi cennet ve cehennemi-

Şair, "zahide" şöyle seslenir: Ey "zahit", ölümden sonraki dünyada, bir cennet ya da cehennem yoktur. Cehennem ateşinde yananlar, o ateşi bu dünyadan kendileriyle birlikte götürürler. Yani herkes, kendi canı ve ruhu vasıtasıyla, kendi cennet ve cehenneminin mimarıdır. Ben, kendi cennetimi bu fani bedenimle inşa ederim…

nin mimarıdır. Ben, kendi cennetimi bu fani bedenimle inşa ederim…

Peki, nasıl? Şöyle ki: Bu fani bedenim, ruhumun *"tekâmülü"* ve yücelmesi için çabalar. Peki, yol hangisidir? Ben ne kadar *"insanca"* yaşarsam, o kadar ruhsal yüceliş bulurum. Ne kadar ahlaklı olursam, ruhumun zenginliği o kadar artar. İlmim ve farkındalığım ne kadar çok olursa, ruhum o kadar büyür ve huzur bulur. Ruhumun cilası, iyi olmakta, erdemde, bilgide ve farkındalıkta gizlidir. Ve ben cennetimi işte böyle inşa ederim…

Peki ya cehennem? Cehaletim, kötülüğüm, günahım, insanlık dışı yaşamım, varoluşsal cehennemimin ateşini körükler. Ruhu en aşağı mertebelere çektiğimizde, kendi ellerimizle ruhumuzun cehennem ateşini *"harlarız"* ve onun yakıcılığı ruhu sarıp sarmalar.

İnsan böyledir…
İnsan bir imkândır…
İnsan bir varoluştur…

Görüyorsunuz değil mi? Seyid Azim Şirvani, konuyu ne kadar da derinden kavramış: Ruhsal acı, bedensel acıdan binlerce kat daha ağırdır. Tıpkı rüyada çektiğimiz azabın, uyanıkken çektiğimiz azaptan katbekat zor olması gibi. Rüya aleminin hazzı da uyanıklık aleminin hazzından katbekat daha fazladır. Bizim dünyamız, cisimler dünyası değil, canlar ve ruhların dünyasıdır. Acı, ıstırap ve haz, *"aslen"*, canı yaralar ya da ona keyif verir.

Ve Seyid Azim bunu iyi anlamıştır: Canları yakan ateş, insanların bu fani dünyadaki eylemlerinden ve davranışlarından kaynaklanır. Çok iyi idrak etmiş. Kendi varoluşsal hallerinin o kadar farkındadır ki, böyle bir beyit ortaya koyabilmiştir. Aksi takdirde, zihninin, vicdanının ve iç aleminin farkında olmayan biri, böyle bir *"şaheseri"* nasıl yaratabilir? Belki de onun bir diğer işareti de şudur: Maddi alemimiz ve bu dünyadaki yaşantımız, ruhumuza ve canımıza renk verir. Ve biz ölüm anında, ölümsüz olan bu canı ve bu bilinci, kendimizle birlikte maddi olmayan bir aleme götüreceğiz. O zaman kimimiz ateşle kavrulmuş bir canı, kimimiz ise varlığının çiçekleriyle bezenmiş hoş kokulu bir canı götürecektir… ◂